

НАШІ ЮВІЛЯРИ

ОЛЕКСАНДР АМОША – АКАДЕМІК, ЯКИЙ САМ СЕБЕ ЗРОБИВ: ДО 85-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Вугілля з давнини вважалося магічним, шотландці навіть зараз зустрічають новий рік зі шматочком вугілля і срібною монеткою – символами тепла і заможності – в кишені. Вугілля для Донбасу є визначальним, навіть його геральдичний символ – променевий золотий диск, що відображається в діамантовому (чернь) полі, є каламбуром, бо означає схід Сонця над вугільним басейном. Донбас і вугілля стали долею родини Олександра Івановича Амоши. Хатинка на околиці Горлівки, батько-шахтар, його стопами пішли й брати. І Олександр став гірничим інженером, але, хоча не «юриспруденцію, – як Чайковський, – на гудок промін'яв», пішов працювати до науково-дослідної установи. Кандидат технічних наук (1967 р.) – доктор економічних наук (1983) – професор (1991 р.) – чл.-кореспондент НАНУ (1997 р.) – академік НАНУ (2003 р.) – етапи довгого шляху Амоши-науковця.

«Академік Амоша звучить майже містично!» – колись напівсерйозно пожартував впливовий функціонер відомої української гірничо-металургійної корпорації. Так, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік Національної академії наук України на чолі академічного Інституту економіки промисловості у промисловому Донбасі – це дійсно вагомо. Але ім'я Амоша стало авторитетним ще за часів праці Олександра Івановича в Донецькому науково-дослідному вугільному інституті (Донвугі), який виявився такою «кузнею кадрів», що кандидат ТЕХНІЧНИХ наук зміг подалі стати одним з відоміших в країні економістів і сформував потужну наукову школу. Ось тільки доктори економічних наук, що з початку нового тисячоліття підготували дисертації під його керівництвом:

1. Скубенко Володимир Петрович (2001) Формування ринково адаптованих підприємств промисловості
2. Чилікін Олексій Ігоревич (2002) Ефективність управління підприємствами вугільної промисловості
3. Батченко Людмила Вікторівна (2003) Соціально-економічні напрями підвищення ефективності виробництва у вугільній промисловості
4. Ященко Юрій Петрович (2003) Трансформація господарського механізму до ринкового типу (на прикладі ПЕК України)
5. Коновалюк Валерій Ілліч (2004) Державне регулювання монополій видобувної промисловості

6. Варава Лариса Миколаївна (2006)	Методологія стратегічного управління гірничодобувними підприємствами
7. Павленко Ірина Ігорівна (2007)	Моделювання розвитку вугільної промисловості України в умовах обмежених інвестицій
8. Турченко Дмитро Кузьмич (2009)	Ресурсно-функціональний механізм розвитку системи енергетичної безпеки держави
9. Гришко Наталя Вікторівна (2010)	Методологія управління витратами промислових підприємств (вугледобувна промисловість)
10. Фесенко Інна Анатоліївна, (2011)	Методологія розвитку вугільної промисловості: ресурсний аспект
11. Залознова Юлія Станіславівна (2011)	Розвиток системи управління персоналом вугільних шахт
12. Лозинський Ілля Євгенович (2015)	Економічна стратегія підтримки виробничих потужностей шахт вугільної галузі
13. Череватський Данило Юрійович (2021)	Гетерархії як форма розвитку вугільних підприємств у сучасних умовах
14. Підорічева Ірина Юріївна (2021)	Розвиток інноваційних екосистем України в умовах глокалізації та європейської інтеграції

Цитата з передмови наукового редактора Олександра Амоши до колективної монографії видання 2016 р.: «Американський майстер фотографії Том Даннеман створив фото із символічною назвою "Coal Train at Sunset". Sunset українською дослівно «захід», що, як і російське «закат», означає не тільки захід сонця, вечірню зорю, а й занепад. Останнє, стосовно Вугільного потягу, як образу світової вугільної промисловості, є вельми символічно.

«Кам'яний вік не закінчився через відсутність каміння», – висловився в 1980-х роках колишній міністр нафти Саудівської Аравії Шейх Закі Ямані з

натяком на те, що епоха нафти закінчиться задовго до зникнення нафти. Домінуючий енергетичний ресурс визначає стиль епохи. «Ера вугілля» закінчилася у п'ятдесятих роках ХХ ст. – потрібно жити вчасно, а не намагатися актуалізувати моделі минулого...»¹

Кінець вислову, погодьтесь, є справжнім афоризмом, дороговказом від академіка Амоши...

«Не розлучайтесь з надією, Майстре,
Не забирайте долоні з чола!»

Данило Череватський

¹ Розвиток інституціонального середовища промислового виробництва з урахуванням галузевої специфіки: моногр. / Л. Л. Стариченко, Д. Ю. Череватський, Ю. С. Залознова та ін.; за заг. ред. акад. НАН України О. І. Амоші; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2016. 160 с.